

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, mimo jiné z těchto důvodů:

S hlediska dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení dovozují dovolatelé, že jest v souzeném případě především rozřešiti otázku, zda plachta a její upevnění patří k funkcím (k činnosti) automobilu, či nikoliv, a dospívají k názoru, že k činnosti (k funkcím) auta nepatří, takže za to, že plachta nebyla řádně upevněna, nemohou býti činěni zodpovědni. Dovolatelé však při těchto svých vývodech přezírají, že podle ustanovení druhého odstavce § 2 aut. zák. nastává jejich ručební povinnost podle odstavce prvního § 2 aut. zák. i tehdy, když škoda pochází ze splašení se zvířat, takže, chtěli-li se sprostiti ručení, bylo na nich, by dokázali, že škodná událost, splašení se koní, nemůže býti odvozována z povahy jízdního silostroje, anebo ze zvláštního způsobu, ze selhání nebo nedostatku jeho činnosti. Jenom když tento vyvíňovací důkaz byl úplně podán, to jest, když řidič silostroje použil všech opatrností a to nejen těch, jež jsou nařízeny zvláštními předpisy, nýbrž jichž vyžaduje povaha případu vůbec a když tyto opatrnosti neselhaly, ale zvíře se přece splašilo, jen tehdy jest předpokládati, že vlastní příčinou nehody jest spatřovati v nebezpečné povaze zvířete. V souzeném případě snaží se dovolatelé vyviníti se tvrzením, že plachta nepatří k funkcím silostroje, takže, nebyla-li řádně upevněna, nejde to na jejich vrub. Kdyby však i plachta nepatřila k funkcím silostroje, jest přece jeho částí a, nebyla-li vzadu připevněna, se nadýmala a její volné konce ve větru vály a tloukly na stěnu korby, jest to vada, kterou byla přivoděna škodná událost, splašení koní, za které majitel silostroje podle shora uvedeného zákonného ustanovení ručí.

Čís. 11683.

Exekuce na základě říšskoněmeckého exekučního titulu.

Otázka příslušnosti říšskoněmeckého soudu podle tuzemského práva musí býti posuzována zdejším soudem samostatně a zdejší soud není při tom vázán rozhodnutím říšskoněmeckého soudu o příslušnosti, určené podle říšskoněmeckého práva. Lhostejno, zda použité právní pravidlo o příslušnosti (podle majetku) jest v tuzemském i v německém právu stejné. Zdejší soud nezkoumá příslušnost říšskoněmeckého soudu jen abstraktně, t. j. jen potud, zda se liší německé právo v této otázce od práva tuzemského.

Pozemkový dluh splacený a odkvitovaný, který není z pozemkové knihy vymazán, není majetkem zástavního věřitele podle § 99 j. n.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, Rv I 513/32.)

Dr. P., advokát v Praze, koupil smlouvou ze dne 3. února 1923 v Berlíně dům za 6¹/₂ mil marek (877.50 zl. M.). Na domě tom vázlo od roku 1898 pro spořitelnu města Berlína 134.000 M. Tuto pohledávku zaplatil spořitelně po provedení koupě dřívější vlastník domu a spolu osobní dlužník spořitelny dne 19. března 1923 a byla tato pohledávka

z knih dne 12. června 1923 vymazána. Smlouvou trhovou ze dne 8. června 1925 prodal Dr. P. dům za 35.000 ř. M. Když v roce 1927 byl v Německu vydán zákon o zhodnocení hypoték, podala spořitelna města Berlína dne 22. března 1929 na Dr. P-a žalobu u zemského soudu II. v Berlíně o zhodnocení jí včas inflace splacené hypotéky, odůvodnivši příslušnost soudu toho podle § 23 něm. s. ř., t. j. tím, že odpůrce měl v Německu v čase podané žaloby majetek, že totiž vázlo pro něho v pozemkové knize 60.000 zl. M. Dr. P. do sporu vstoupil, uplatnil proti žalobě námitky materielní a odporoval také příslušnosti soudu berlínského o projednání sporu, poněvadž není pravda, že v Německu má majetek; vázlo sice pro něho v pozemkové knize 60.000 zl. M., ale na pohledávku tu vydal už dávno před sporem, dne 26. března 1927, výmaznou kvitanci. Pohledávka sama pak byla vymazána, ovšem ale až za sporu projednávaného u berlínského soudu. Soud berlínský vyhověl žalobě rozsudkem ze dne 21. září 1929, uznáv se příslušným podle § 23 něm. s. ř. z důvodu, že nevymazaná hypotéka je majetkem, a odsoudil Dr. P-a do útrat sporu 500.50 ř. M. Rozsudek ten vešel v moc práva a spořitelna města Berlína zakročila tu na základě rozsudku toho o vydobytí uvedených útrat sporu mobilární exekucí, jež byla usnesením ze dne 12. listopadu 1930 povolena; povolení doručeno straně povinné dne 24. listopadu 1930 a táž dne 27. listopadu včas vznesla proti povolení exekuce odpor proto, že 1. berlínský soud nebyl podle zdějších předpisů o příslušnosti příslušným k projednání právní věci, z níž vzešel exekuční titul (§ 80 čís. 1 ex. ř.), 2. že exekucí má býti uznán právní poměr v tuzemsku nežalovatelný a odporující dobrým mravům (§ 80 čís. 4 ex. ř.), a navrhla prohlášení povolené exekuce za nepřípustnou. Procesní soud prvé stolice odpor Dr. P-a zamítl a prohlásil exekuci za přípustnou. D ů v o d y: Námitka ad 2. obstáti nemůže. Vymáhají se útraty sporu vedeného v Berlíně, do něhož žalobce (odporovatel) vstoupil, jehož se účastnil a prohrál. Nárok na zaplacení útrat sporu není ani nežalovatelný, ani nemravný. Pokud jde o námitku ad 1., t. j. příslušnost berlínského soudu ku provedení sporu, uznal se berlínský soud příslušným jako soud majetku, tedy z důvodu, který také zdejší jurisdikční norma jako důvod příslušnosti uznává (§ 99 j. n.). Odporovatel měl v čase podání zhodnocovací žaloby v Německu nevymazanou hypotéku 60.000 zl. M. Hledíc k ustanovení § 469 obč. zák. jistě stačí taková hypotéka k odůvodnění sudiště majetku, aniž by bylo třeba zkoumati a pátrati, zda snad tato z knih patrná pohledávka není kvitována nebo dokonce opravdu zaplacená a jen nevymazána. O d v o - l a c í soud vyhověl odporu a zamítl exekuční návrh. D ů v o d y: Jádrem odvolání je otázka, zda pohledávka odvolatele ve výši 60.000 zl. M., která v době podání žaloby strany vymáhající u zemského soudu II. v Berlíně v pozemkové knize právem zástavním dosud vázla, představovala ještě »majetek« (jmění) odvolatele po rozumu § 99 j. n. (§ 23 něm. č. ř. s.), ačkoliv pohledávka ta podle prohlášení odvolatele ze dne 26. března 1927, tedy dávno před podáním žaloby zhodnocovací byla zaplacená, a ačkoliv odvolatel hypotékárnímu dlužníku na pohledávku tu již kvitoval a svolil k výmazu hypotéky, ale knihovní výmaz pohledávky té v době podání žaloby strany vymáhající na odvolatele ještě

nebyl proveden. Kdežto strana vymáhající v souhlasu s právním názorem zemského soudu II. v Berlíně zastává názor, že v době podání žaloby v Berlíně měl odvolatel »majetek« po rozumu § 23 něm. c. ř. s. a že se tedy soud ten právem prohlásil příslušným ku projednávání o žalobě zhodnocovací — dovozuje odvolatel, že pohledávka ta jako zaplacená neměla pro něho v době podání žaloby zhodnocovací již pražádné ceny a že jen pro majitele zavazené nemovitosti měla okolnost, že pohledávka, ač zaplacená, nebyla ještě z knih vymazána, jakousi cenu jako t. zv. hypotéka vlastníkova — takže podle jeho mínění scházel v souzeném případě pro povolení exekuce předpoklad § 80 čís. 1 ex. ř. S názorem odvolatele jest projevit souhlas. K založení sudiště podle § 99 j. n., jehož doslov je v celku shodný s doslovem § 23 něm. c. ř. s. — stačí jmění jakéhokoliv druhu a jakékoliv výše, ale musí vždy jíti o předmět, který má jakousi majetkovou hodnotu, a jehož lze upotřebiti k uspokojení žalobcovu nároku. Takovým předmětem není však pohledávka v knize pozemkové sice ještě právem zástavním váznoucí, ale již zaplacená. Podle § 469 obč. zák. zaniká hypotéka zapravením dluhu; pokud ovšem nebyla zaniklá hypotéka z knih vymazána, trvá formálně dále, zapsaný hypotekární věřitel zůstává sice až do doby výmazu formálně věřitelem a je do té doby také legitimován — ovšem ne oprávněn — nakládati v důsledku zásady veřejné víry v pozemkovou knihu hypotékou s plným účinkem, ale zaplacená pohledávka, třeba v knihách nevymazaná, nemá již pro něho nejmenší ceny, neboť není již oprávněn ji uplatňovati, takže pro něho pohledávka ta nepředstavuje již žádné materiální majetkové právo. Jen vlastník hypotéky může takovou zaniklou, ale knihovně dosud nevymazanou hypotékou nakládati, buď že ji dá výmazem knihovním odstraniti, nebo že dá převésti zástavní právo na jiný dluh; takže jen pro vlastníka hypotéky může míti taková zaniklá, ale z knih dosud nevymazaná pohledávka jakousi materiální hodnotu majetkovou, nikdy však pro zástavního věřitele, jehož pohledávka již zaplacením zanikla. V důsledku toho nelze přiznati, že odvolatel měl v době podání žaloby zhodnocovací v Berlíně majetek, když pro něho vázla tam dosud na domě knihovní pohledávka, která však byla již dávno před tím zaplacená. Pravost a správnost prohlášení odvolatele ze dne 26. března 1927 byla stranou vymáhající uznána — a obsahem prohlášení toho jest zjištěno, že dne 25. března 1927 byla odvolateli knihovní pohledávka pro něho na domě zaplacená, že odvolatel prohlášením tím příjem pohledávky té řádně kvitoval a zároveň dal svolení, by na základě prohlášení toho bylo zástavní právo pro pohledávku tu na domě váznoucí vymazáno. Podle názoru odvolacího soudu prohlásil se zemský soud II. v Berlíně neprávem příslušným ku projednání žaloby zhodnocovací podle § 23 něm. c. ř. s., opřev svou příslušnost jen o to, že odvolatel má v obvodu tamního soudu sice zapravenou, ale dosud knihovně nevymazanou pohledávku (srov. rozh. nejv. soudu ve Vídni ze dne 3. prosince 1907, čís. 15018 — Právník 1908 str. 337). Zdejší občanský zákon nezná pojem pozemkového dluhu (Grundschild) po rozumu § 1191 něm. obč. zák., a proto odůvodnění zemského soudu II. v Berlíně, pokud se opírá o rozdíl mezi hypotekární pohledávkou a dluhem pozemkovým, před zdejším zákonem obstatí ne-

může. I když otázku příslušnosti musil posuzovati zemský soud II. v Berlíně podle tamního práva, není tuzemský soud vázán názorem cizozemské judikatury nebo právní vědy, nýbrž je oprávněn příslušné předpisy vyložit podle své úvahy (srov. rozh. čís. 10685 sb. n. s.). Nerozhodno je, že se rozhodnutí Berlínského soudu o jeho příslušnosti stalo pravoplatným, a rovněž nepřekáží nikterak ustanovení vládního nařízení ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n., by se zdejší soud nemohl odchýliti od názoru soudu Berlínského, zda tento byl ku projednání a rozhodnutí žaloby zhodnocovací příslušným či nikoli. Podle § 80 čís. 1 ex. ř. lze vyhověti návrhu na povolení exekuce, který se opírá o výrok některého cizozemského úřadu, mohla-li právní věc podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti býti zahájena ve státě cizím, t. j. v souzeném případě, byl-li Berlínský soud s hlediska § 99 j. n. pro projednání rozepře o žalobě zhodnocovací příslušný. Jak shora již bylo dovozeno, neměl odvolatel v době podání zhodnocovací žaloby v Německé říši již majetku, ana jeho pohledávka v době té již byla zaplacená, třeba že ještě knihovní její výmaz v době té nebyl proveden. Kdyby opačně ve stejném případě byl žalován u tuzemského soudu příslušník Německé říše, musela by žaloba pro nepřislušnost soudu tuzemského býti odmítnuta. Prvý soud posoudil tudíž nesprávně věc po stránce právní, zamítnuv odpor odvolatele proti povolení exekuce.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Rozhodnutí o odporu závisí na tom, zda říšsko-německý soud byl příslušný k rozsouzení sporu o zhodnocení podle tuzemských zákonů. Podle vládní vyhlášky ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n. jest zaručena vzájemnost při vykonávání rozsudku v tuzemsku v témž rozsahu, jak tuzemské rozsudky vykonávají německé soudy. Podle § 328 čís. 1 něm. c. ř. s. nelze rozsudek cizozemský uznati, jestliže soudy státu, k němuž náleží cizozemský soud, podle německých zákonů nejsou příslušné. Podle toho nelze v tuzemsku uznati a vykonati německý rozsudek, když německý soud nebyl příslušný podle tuzemského práva. Německý soud uznal v souzeném případě svou příslušnost na základě sudiště majetku podle § 23 něm. c. ř. s. z důvodu, že žalovaný (odpůrce dovolatelčin) měl v Německu pozemkový dluh (Grundschuld), který byl zapsán dosud v pozemkové knize, třebas byl splacen a kvitován. Při tom německý soud vycházel z názoru, že věřitel pozemkového dluhu zůstává takovým věřitelem i po zaplacení až do výmazu. Odvolací soud však právem vychází z názoru, že otázka příslušnosti podle tuzemského práva musí býti posuzována zdejším soudem samostatně a že zdejší soud není při tom vázán rozhodnutím cizozemského soudu. K samostatnému posouzení dává zdejšímu soudu právo jak § 80 čís. 1 ex. ř., tak i § 328 něm. c. ř. s., který je pro souzený případ směrodatný podle zmíněné vládní vyhlášky. Vždyť cizozemský soud nerozhodoval o své příslušnosti podle tuzemského práva. To zkoumá teprve zdejší soud a nezáleží na tom, zda právní pravidlo o sudišti majetku je ve zdejším i v německém právu stejné. Proto výrok cizozemského soudu

o jeho příslušnosti, určované podle cizozemského práva, neváže zdejší soud a je mylný názor dovolatelův, že rozhodnutí německého soudu je závazné. Rozhodnutí čí. 10684 sb. n. s. neřeší tuto otázku a zásada, že tuzemský soud není vázán názory cizozemské judikatury a literatury při výkladu cizozemského práva, plyne i z §§ 12 a 10 obč. zák. Této zásadě nevádí ani ustanovení § 723 něm. c. ř. s. Ten přikazuje německým soudům, by nezkoumaly při vydání rozsudku o vykonatelnosti z á k o n i t o s t rozhodnutí. Ale na druhé straně dává zákon v § 328 něm. c. ř. s., § 79 ex. ř. a zmíněné vládní vyhlášce tuzemskému soudu možnost přezkumu rozhodnutí cizozemského v určitých směrech, zejména však oprávnění samostatně rozhodovati o příslušnosti cizozemského soudu podle zásad tuzemského práva. Nelze tedy souhlasiti s názorem dovolatelky, že příslušnost lze zkoumati jen abstraktně, t. j. jen potud, zda se liší německé právo v této otázce od práva tuzemského. Odvolací soud mohl tedy samostatně posuzovati otázku, zda pozemkový dluh, splacený a odkvitovaný, jest majetkem podle § 99 j. n. Nelze souhlasiti ani s názorem, že předpokladem sudiště majetku může býti i právo, které nemá majetkovou hodnotu a jehož zpeněžení by proto nemohlo vésti k uspokojení dobývaného nároku, ani s názorem, že stačí k založení příslušnosti i právo příslušející povinnému na výmaz pohledávky. Sudiště majetku bylo ve prospěch tuzemců proti cizozemcům uzákoněno z důvodu, by tuzemský žalobce mohl po případě svůj nárok uspokojiti z hodnot cizozemcových, jež jsou v tuzemsku a jež proto jsou pro exekuci tuzemcovu na základě tuzemského rozsudku snadno dosažitelné. Pouhé formální právo, jakým je na př. zástavní právo z knihy nevymazané po zaplacení pohledávky (§ 469 obč. zák.), nemá pro zaplaceného věřitele majetkovou hodnotu. Proto na ně nelze vésti exekuci s úspěchem, který by vedl k uspokojení. Třeba tedy mělo takové zástavní právo nevymazané pro zaplacení pohledávky majetkovou hodnotu pro zástavce a vlastníka hypotéky, nemá ji již pro zástavního věřitele a nelze je proto považovati za jeho majetek ve smyslu § 99 j. n. Podobně je tomu při zaplaceném pozemkovém dluhu podle německého práva. Pro věřitele nemá takový dluh majetkovou hodnotu, protože mu dlužník, kdyby chtěl dobývati takový dluh po zaplacení, může namítnouti zaplacení a pouhé formální právo, že takový zaplacený dluh je v knize ještě zapsán, nemá pro věřitele majetkovou hodnotu a nelze je nazvati majetkem podle § 99 j. n. (srov. § 1192, 1196, 1142, 1144, 1167 něm. obč. zák.). I kdyby bylo otázku, zda zaplacený pozemkový dluh má majetkovou hodnotu a je majetkem, řešiti podle německého práva, nikoliv podle ustanovení tuzemského § 469 obč. zák., jest správný názor odvolacího soudu, že takový zaplacený pozemkový dluh nelze považovati za majetek na straně věřitelově. Nemá význam pro tento spor, zda je majetkem dlužníka z pozemkového dluhu (majitele reality) právo na výmaz takového dluhu.

Čís. 11684.

Lze povolití exekuci k vydobytí (peněžité) pohledávky pruského státu.

(Rozh. ze dne 20. května 1932, R II 122/32.)